

STARODRUKI W CYFROWEJ ODSŁONIE

KONSERWACJA, DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIENIE 15 WOLUMINÓW ZBIORÓW HISTORYCZNYCH Z KOLEKCJI BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

GDAŃSK, 2021

bestimmung der Metalle, was fruchtbarlich ausgedr-
Erkenntnis der nachlichen Wirkung besitzen, nach
vorgeschriebenen Prozeß, den Dichter nachfolgen,
für ihre Gesundheit in keine Nothwehr, und bewillige
Prozeß, was vorgeschrieben haben.
318.) Was flüchtige Gesh- oder Silbererz, oder
Kies, sollen mit Dingen geschmolzen werden, so muß
man dieselben vorher durch natürliche Kisten zer-
stören oder verbrennen, fäßen und zettigen, und das
subtile

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Dofinansowano z programu
„Społeczna Odpowiedzialność Nauki”
w ramach modułu
„Wsparcie dla bibliotek naukowych”
Ministerstwa Edukacji i Nauki.

178
anden, als seinen Brod-
: die feurige Kraft der v
Kung nicht in der pflanz-
kenntniss feurigen Wel-
179
515. Was Metalle
schloß durch kein geme
weissentlich suchen, son
dessen sich die Natur it
aus beständige Metalle
auspflanzigen. Denn
Wännen geschaffen, /
Feuer, welches die de
verschlossen, und von
set und vernichtet wi
ausgehetiget. Gleich
nen, ist bester noch
welches man zu merke
516. Was der Gen
muß vor allen Dingen
werden, wie sich solde
het, die metallischen
pflanzigen, indem di
geßen. Dem die Fe
zen Erdrich, darinn
ge besonders Feuer
ßen Feuer im Jume
Küsten Feur und d
tutlichen Wierhinge
Brauchbarkeit, geß
merke in einer
wende Weisheit der
zeuget, sondern jed

191
in Stoff und Stein sise
auch in Manne, die le-
31. ingelohn, wenn man
Eisen schlägt, darinn in
bist allen es nicht in den
verwickel d'ieses um?
Verweigung, wodurch die
Angewandte ausgedr-
192, daß man sich die
in und schmeißt fah-
ung kann das Hingewir-
man erwecket weßer, /
Dinge können durchge-
für noch solchen Schwere in
ken Feuergrad nicht länger
s kommt jedes Ding auf
3. reichert werden, weauf
ßen ist, daß man sich die
ung der Körper, die durchs
Feur-por sich geßm, geß-
tracten. Die Erfahrung
durch eine geringe Abwe-
sich geßen, wie an dem
stet, Elongat und Fern-
sehen ist; da schlagt die
an weßer die festschm-
e nicht anstehet, /
nicht deutlich gemacht
Ding an sich selbst, abson-
193
t der Erfahrung nach un-
t ferner, die große Leicht-
nach sich andre Körper, die
zu

306
sind wie Wäshungen z. wodurch aus Ort die Wä-
kung eines in das andere geschicht, bis auf untern
Erdboden, da sie denn in spherischen mit trichter oder
elementarischer Feuchtigkeit vermischet, eine Wäshung
vor aus arme Erdboden und ungeliche Erantzen ist.
754. Vorberfährtebe Rektioner sind nun die
Diphalnisse der Eeden und sileg abschreiblichen Wä-
ner weßen, und weßer der feilige Himmels genen
dritten feiner eigenen Auslege nach, ist erachtet we-
ben, worinnas beselben dann von einer Klarheit in
die andere mögen verkläret werden, und die Dertze
der Wäshung, in stiller Ruhe und Wegnigen ohne
einiger Leidenheit durchgeßen, bis zu ihrer besten
Wolkenheit.
755. Wo aber der Ort der Feurheit und das Be-
stehnis der verdammten Erden sey, mag der Debe-
nung Wäres nach, in der Schöpfung und Erkennt-
solde in dem Centro andere geglaubt werden, als daß
wände Schweißpuff der Centraffuers der Natur,
Feurheit und Dues der Verdammten besterhöft
sey auß, ohne einiget Licht, weil die obere spheri-
schen Ausflüsse, die allen Dingen Kraft und Leben
ben, wegen ihrer wäshrigen Temperatur in diese
schwerliche Feuer Copulation nicht wäßen und ihre
gestliche Wäshung mittheilen können. Diese Dertze
sind aus ihrem Centraffuers auch widerley; der in-
nerste im Centro aber ist am stärksten und am fest-
sten verhöflich beselben. Weil nun der Gash stöhliche
Wäsherey seien, daß Feur, Hölle und Sob des
mehlich soll abtrennen und außgepöhen werden,
und

307
318. Was flüchtige Gesh- oder Silbererz, oder
Kies, sollen mit Dingen geschmolzen werden, so muß
man dieselben vorher durch natürliche Kisten zer-
stören oder verbrennen, fäßen und zettigen, und das
subtile

STARODRUKI W CYFROWEJ ODSŁONIE

KONSERWACJA,
DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIENIE
15 WOLUMINÓW
ZBIORÓW HISTORYCZNYCH Z KOLEKCJI
BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Wydawca
Biblioteka Politechniki Gdańskiej
ul. G. Narutowicza 11/12, 80-233 Gdańsk

Tekst, wybór zdjęć
Kamila Kokot-Kanikuła
Anna Sobolewska

Opracowanie graficzne
Tytus Caban

Współpraca
Anna Wałek

Autorzy fotografii
Tytus Caban
Anna Sobolewska
sio.studio Daria Kordowska

Wszystkie skany i fotografie pochodzą
ze zbiorów Biblioteki Politechniki Gdańskiej
oraz Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Druk
Agencja Reklamowa TOP

Informacje na temat autorów i ich dzieł
zostały zaczerpnięte z poniższych źródeł:
Federacja Bibliotek Cyfrowych
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
Przegląd Geologiczny, Vol. 55, nr 1, 2007
Public Domain Review
Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego, Vol. 61, 2013
Wikipedia

Publikacja dostępna na podstawie licencji Creative Commons
Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)

ZAŁOŻENIA PROJEKTU

W latach 2020 - 2021 Biblioteka Politechniki Gdańskiej zrealizowała projekt zatytułowany „Społeczna Odpowiedzialność Nauki - wsparcie dla bibliotek naukowych”, który został ogłoszony i dofinansowany w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki w 2019 roku.

W ramach projektu, część cennych i unikatowych zbiorów Biblioteki PG (13 starodruków i 2 dzieła wydane na początku XIX wieku) została poddana pełnej konserwacji i profesjonalnej digitalizacji. W dalszej kolejności cyfrowe kopie zbiorów udostępnione zostały w Internecie na platformie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej (pbc.gda.pl).

Renowację zbiorów powierzono profesjonalnym konserwatorom zabytków z papieru i skóry, a za digitalizację i udostępnienie odpowiadał zespół pracowników Sekcji Budowy Zbiorów Cyfrowych i Multimedialnych Biblioteki Politechniki Gdańskiej.

Efektem

zrealizowanych prac jest zdalny, nieodpłatny i nieograniczony dostęp do publikacji wcześniej niedostępnych oraz fachowe zabezpieczenie odrestaurowanego zbioru zabytkowego dla przyszłych pokoleń.

142

Supplément

expansive de la chaleur dans l'intérieur du torrent embrasé ; la surface extérieure se refroidissant la première , le feu liquide continue à couler au-dessous , & comme l'action de la chaleur se fait en tous sens, ce feu qui cherche à s'échapper, soulève les parties supérieures déjà consolidées & souvent les force à s'élever perpendiculairement ; c'est delà que proviennent ces grosses masses de laves en forme de rochers qui se trouvent dans le cours de presque tous les torrens où la pente n'est pas rapide. Par l'effort de

à l'Histoire Nat

forges (1). Si l'on observe les lingots de fonte de fer & les gueuses, qui coulent dans un canal dont la pente est perpendiculaire, on s'apercevra aisément qu'ils tendent à se courber en arc, plus qu'elles ont plus d'

(1) La lave des fourneaux à fer produit les mêmes effets : Lorsque cette lave coule lentement sur la Dame, & qu'elle se forme en balle à sa base, on voit se former de petites bulles de verre concaves ou hémisphériques. Ces bulles se forment par l'expansion de l'air.

PROJEKT I JEGO EFEKTY

Tytuł projektu:

**Konserwacja, digitalizacja i udostępnienie
15 woluminów zbiorów historycznych
z kolekcji Biblioteki Politechniki Gdańskiej**

Źródło finansowania: Ministerstwo Edukacji i Nauki
Program: Społeczna Odpowiedzialność Nauki
Moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych

Wartość projektu: **124 057,12 zł**

Kwota dofinansowania: **111 588,67 zł**

Liczba odrestaurowanych książek:
15 woluminów

Liczba skanów wykonanych i udostępnionych
w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej: **6361**

Liczba opisów bibliograficznych w formacie MARC 21: 15
Liczba opisów bibliograficznych w formacie Dublin Core: 15
Broшуra Informacyjna o projekcie i jego wynikach

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Dofinansowano z programu
„Społeczna Odpowiedzialność Nauki”
w ramach modułu
„Wsparcie dla bibliotek naukowych”
Ministerstwa Edukacji i Nauki.

OBIEKTY ZGŁOSZONE

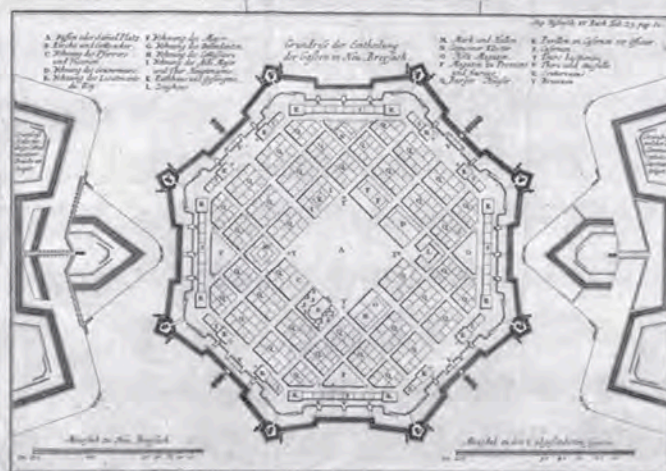
DO PROGRAMU SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI W RAMACH MODUŁU WSPARCIE DLA BIBLIOTEK NAUKOWYCH MINISTERSTWA EDUKACJI I NAUKI

1. Jügel Johann Gottfried, Dicta philosophica oder General-Physik dieser sichtbaren Welt, von der Generation aller Dinge, Breslau 1764 (BG TP 500061-00-00/01)
2. Buffon Georges Louis Leclerc de, Histoire naturelle, generale et particuliere contenant les epoques de la nature : supplement . T. 10, Paris 1778 (BG TP 500090-10-00/01)
3. Willius Wilhelm Ludwig, Beschreibung der natürllichen Beschaffenheit in der Marggravchaft Hochberg, Nürnberg 1783 (BG TP 500118-00-00/01)
4. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 47, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-47-00/01)
5. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 48, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-48-00/01)
6. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 56, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-56-00/01)
7. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 57, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-57-00/01)
8. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 58, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-58-00/01)
9. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 59, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-59-00/01)
10. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire. T. 60, [Kehl] 1784 (BG ST 502001-60-00/01)
11. Belidor Bernard Forest de, Ingenieur-Wissenschaft bey aufzuführenden Vestungs-Werken und burgerlichen Gebäuden. T. 1-2, Nürnberg 1757-1758 (BG ST 502270-01-00/01)
12. Saunderson Nicholas, The elements of algebra : in ten books. T. 1, Cambridge 1740 (BG ST 502322-01-00/01)
13. Bernoulli, Jakob, Jacobi Bernoulli Basileensis : Opera. T. 2, Genevae 1744 (BG ST 502323-02-00/02)
14. Czartoryska Izabela Elżbieta, Myśli różne o sposobie zakładania ogrodów, Wrocław 1805 (BG ZZ 031686-00-00/01)
15. Morska Magdalena Katarzyna, Zbiór rysunków wyobrażających celniejsze budynki wsi Zarzecza w Galicyi, Wiedeń 1836 (BG ZZ 031905-00-00/01)

Wszystkie dzieła są już dostępne w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej dla każdego za darmo i bez ograniczeń!

Pomorska
Biblioteka
Cyfrowa

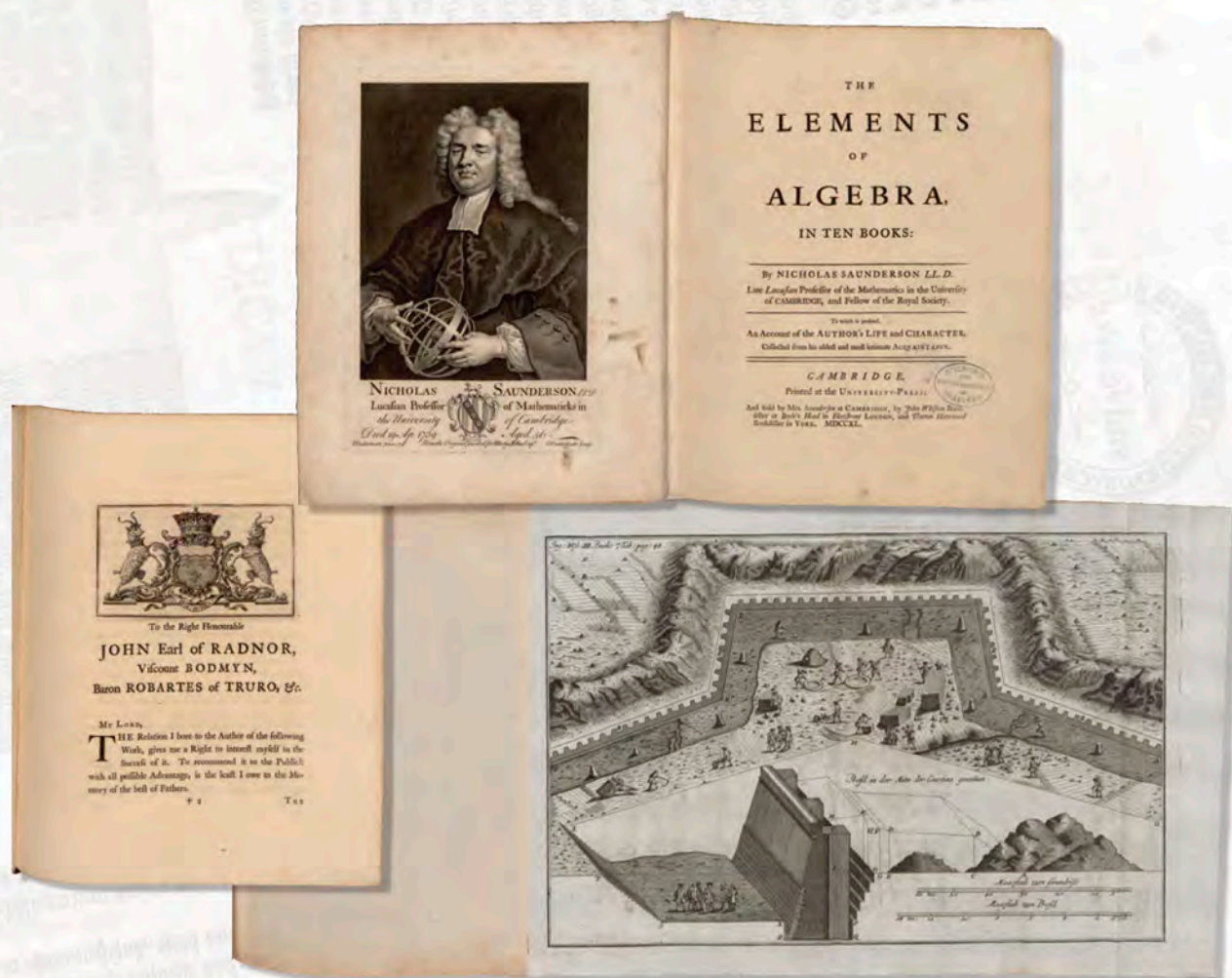
PREZENTACJA WYBRANYCH DZIEŁ Z PROJEKTU

Do projektu Społeczna Odpowiedzialność Nauki Wsparcie dla Bibliotek Naukowych został wybrany zbiór książek reprezentujących niezwykle bogaty wachlarz dyscyplin nauki. Z jednej strony znajdziemy klasyków z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, z drugiej wybitnych przedstawicieli szeroko pojętej humanistyki. Wystarczy wspomnieć „The elements of algebra” T. 1 (1740 r.) Nicholasa Saundersona, angielskiego matematyka, który jako pierwszy przygotował systematyczne wprowadzenie do rachunku różniczkowego.

Nicholas Saunderson przyjaźnił się z czołowymi matematykami tamtych czasów, byli wśród nich: Isaac Newton, Edmond Halley, Abraham de Moivre i Roger Cotes. Będąc od dziecka niewidomym, opracował maszynę liczącą, za pomocą której mógł dokonywać operacji arytmetycznych i algebraicznych wykorzystując zmysł dotyku. Maszyna ta została szerzej opisana w „Elementach algebry”.

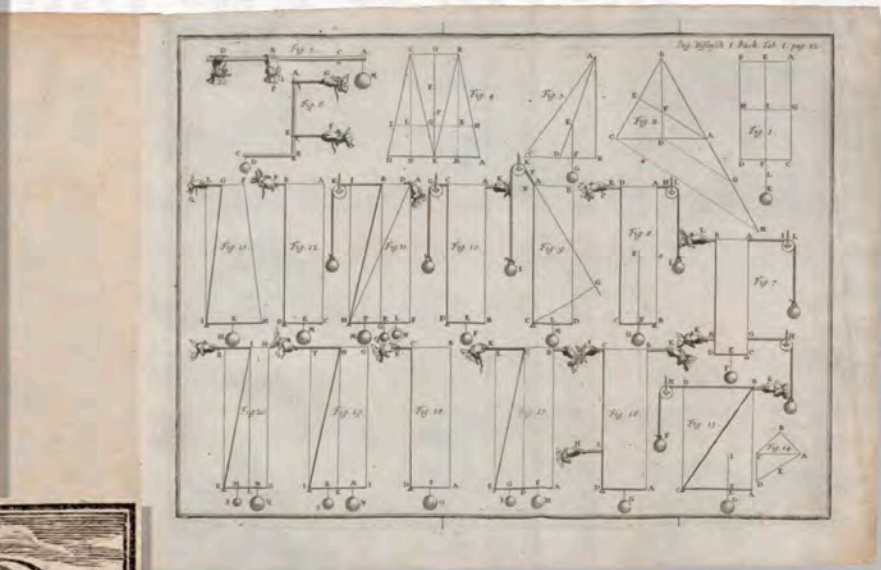
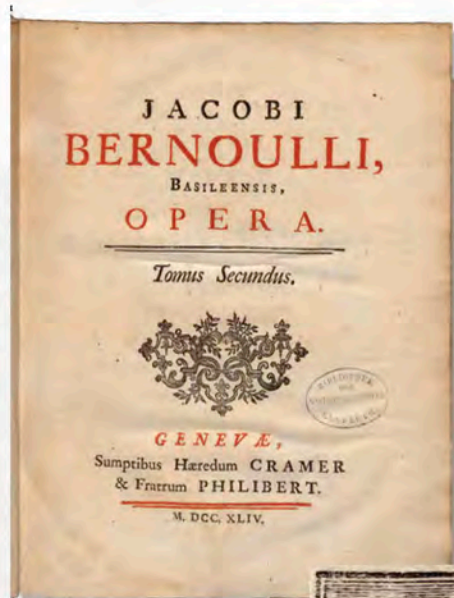
SAUNDERSON

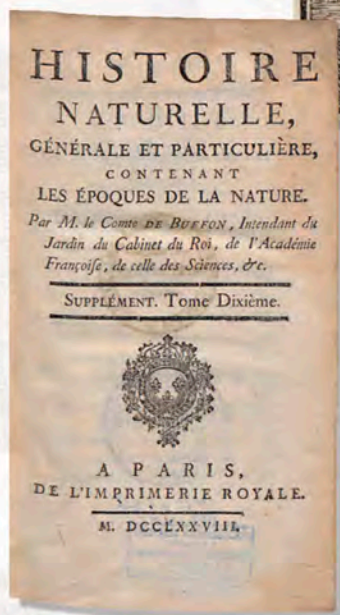
Misją Biblioteki PG jest nie tylko gromadzenie i przechowywanie cennych zbiorów lecz także ich udostępnianie. Niestety, ze względu na stan zachowania niektórych obiektów, Biblioteka zmuszona jest znacznie ograniczać ich wykorzystanie. Dzięki środkom finansowym pozyskiwanym w ramach ministerialnych programów obejmujących konserwację i digitalizację zbiorów bibliotecznych, liczba obiektów z ograniczonym dostępem sukcesywnie maleje.

Projektem zostało objęte również dzieło „Jacobi Bernoulli Basileensis : Opera” (1744 r.), będące zbiorem ponad 100 prac naukowych szwajcarskiego matematyka i fizyka, twórcy m.in. rachunku prawdopodobieństwa i prawa wielkich liczb. Równie oryginalną w treści jest praca „Histoire Naturelle” Georges-Louis'a Leclerc de Buffona, w której autor przedstawił koncepcję pochodzenia Układu Słonecznego i początków Ziemi. Ponadto zawarł w niej opis dawnej i współczesnej fauny i flory, a także syntezę ówczesnej wiedzy geologicznej.

BERNOULLI

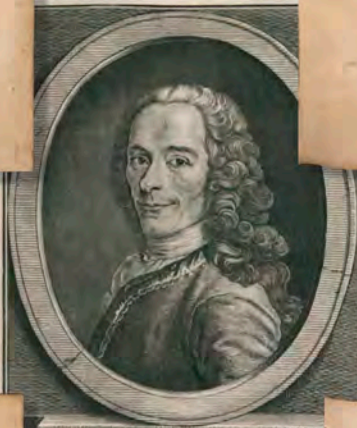
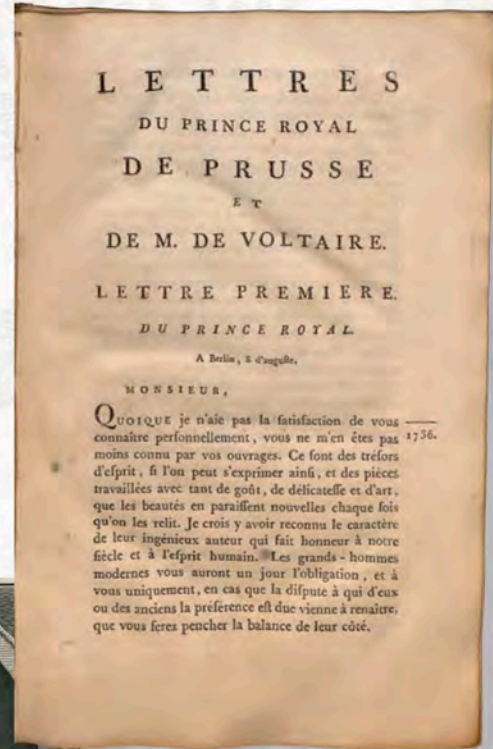
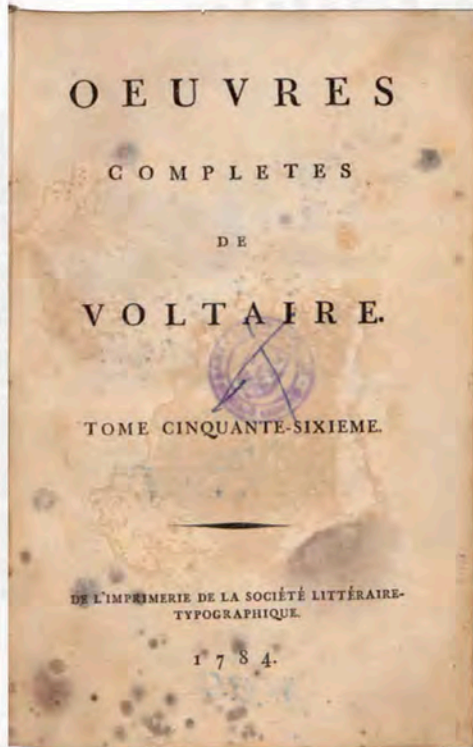
BUFFON

Ciekawostka

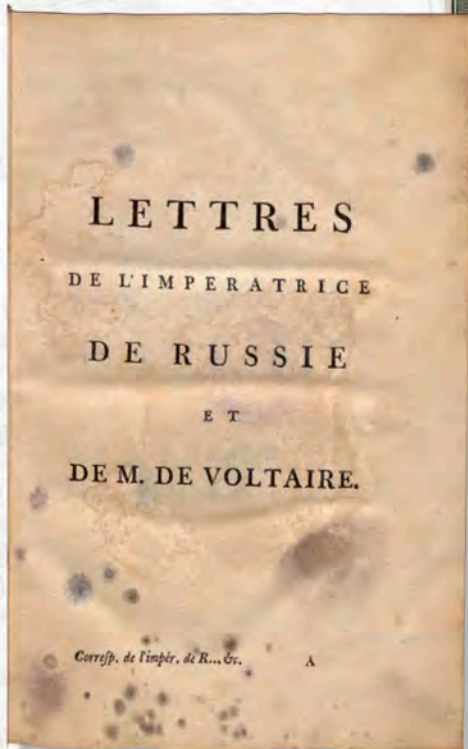
Georges-Louis Leclerc de Buffon był jednym z pierwszych uczonych, który próbował szukać naturalnych, pozareligijnych wyjaśnień dla powstania Układu Słonecznego. Z tego powodu, „Histoire naturelle” spotkała się z bardzo ostrą krytyką Kościoła we Francji, natomiast w Polsce dzieło to zostało przetłumaczone na język polski przez Stanisława Staszica, księdza, przyrodnika, geografa i geologa, a prywatnie przyjaciela Buffona.

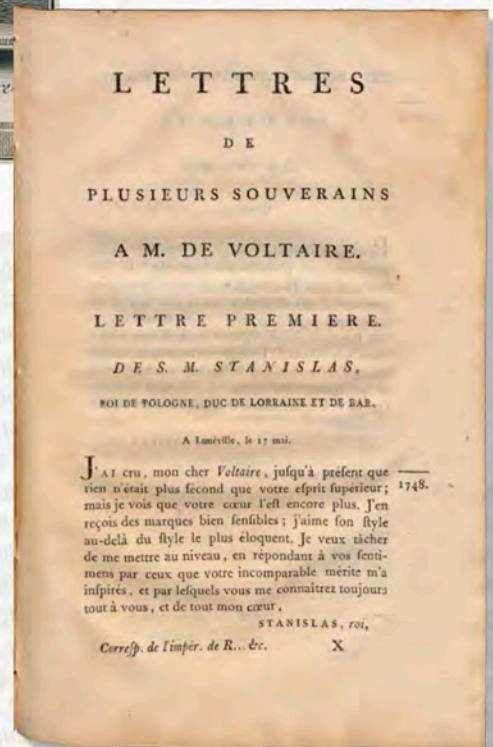
W udostępnionej kolekcji znajdziemy również 7 tomów z pierwszego światowego wydania wszystkich dzieł Voltaire'a z 1784 r. Pierwsze wydanie zawierało 70 tomów prac słynnego francuskiego filozofa, pisarza, dramaturga oraz historyka. Politechnika Gdańska jako jedna z nielicznych w Polsce, posiada prawie kompletny zasób tego dziś rzadko występującego na świecie wydania. Wśród wytypowanych do konserwacji dzieł, znajduje się przede wszystkim korespondencja Voltaire'a pomiędzy królem Prus – Fryderykiem II Wielkim, cesarzową Rosji – Katarzyną II Wielką oraz francuskim matematykiem, fizykiem i filozofem - Jean le Rond d'Alembertem.

Marie-François Arquet de Voltaire
Né à Paris en 1694.

Źródło z Wikipedia.
Domena publiczna

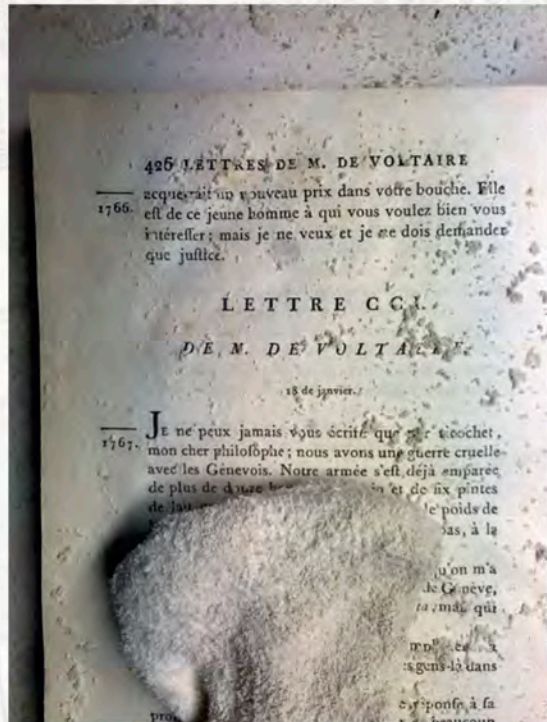
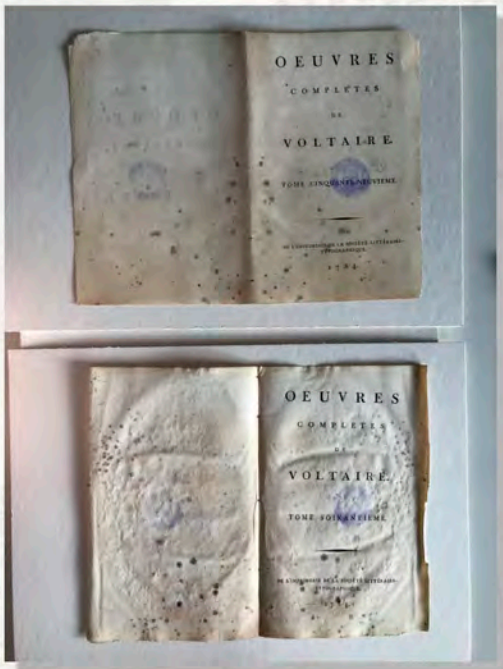

Ciekawostka

Voltaire był oświeceniowym myślicielem który, dzięki śmiałym poglądom stale bulwersował opinię publiczną. Niejednokrotnie jego temperament i światopogląd sprowadzały na niego kłopoty i powodowały, że musiał mierzyć się z ostrą krytyką. W połowie XVIII w. próbował zrobić karierę na dworze w Wersalu, ale jego trudny i niezależny charakter sprawił, że popadł w niełaskę u Monarchy. Także jego znajomość z królem Prus, Fryderykiem II Wielkim zakończyła się kłótnią, w efekcie której francuski filozof miał trudności urzędnicze przy wyjeździe z Prus. Również pobyt w Genewie zakończył się konfliktem z kalwińskimi pastorami, którzy zarzucali mu organizację zbyt swobodnych przedstawień teatralnych. Poglądy Voltaire'a były dowcipnie wyśmiewane przez wcześniej wspomnianego przyrodnika Georges-Louis'a Leclerc de Buffona, ponieważ filozof uporczywie twierdził, że skamieniałości zwierząt morskich odnajdywane w górach są ...resztkami posiłków pielgrzymów.

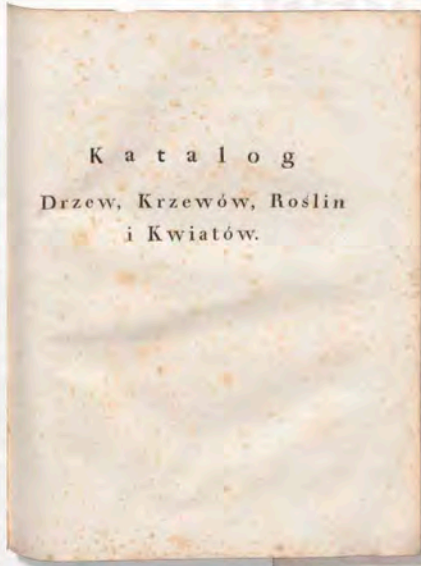

VOLTAIRE

Dzieła Voltaire'a w trakcie konserwacji

Projekt obejmuje również dwie publikacje wydane na początku XIX w. Pierwsza z nich to książka autorstwa Izabeli Czartoryskiej „Myśli różne o sposobie zakładania ogrodów” z 1805 r., w której czytelnik znajdzie rady związane z zakładaniem i utrzymaniem ogrodu w stylu angielskim. Kolejna publikacja to dzieło Magdaleny Katarzyny Morskiej, która zajmowała się malarstwem oraz projektowaniem architektury i ogrodów. „Zbiór rysunków wyobrażających celniejsze budynki wsi Zarzecza w Galicyi” został wydany w 1836 r. w Wiedniu w liczbie zaledwie 50 egzemplarzy. Ze względu na niewielką liczbę powielonych druków, tytuł ten jest niezwykle cenny, a jego wartość podnosi również fakt, że Biblioteka PG jako jedna z nielicznych w Polsce posiada jego czarnobiałą wersję.

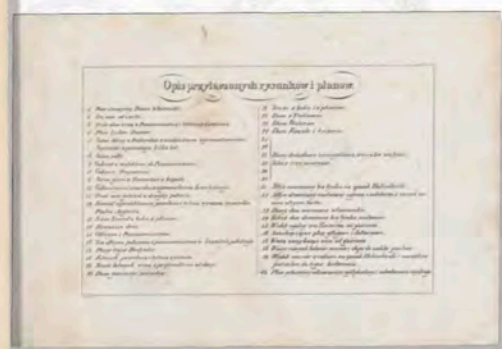
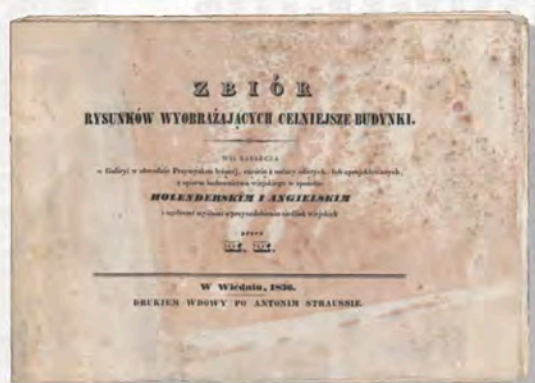
Nazwa Latini- acki	Nazwa Polski-	Zagran- icni.	Zaszy- dzeni w Pol- sce.	Trwa- łość	Prze- biegi oblicz- nik.
<i>Acer</i>	Włosa		Polki		
— <i>Fraxinus</i>	Włoski	Zagraniczny		Trwały	
— <i>Fagus sylvatica</i>	Niebieski				
— <i>Quercus</i>	Caragony				
— <i>Alnus</i>	Włosa				
— <i>Salix</i>	Włosa				
— <i>Ulmus</i>	Włosa				
— <i>Platanus</i>	Włosa				
— <i>Picea</i>	Włosa				
— <i>Abies</i>	Włosa				
— <i>Larix</i>	Włosa				
— <i>Thuja</i>	Włosa				
— <i>Juniperus</i>	Włosa				
— <i>Spiraea</i>	Włosa				
— <i>Rosa</i>	Włosa				
— <i>Prunella</i>	Włosa				
— <i>Malva</i>	Włosa				
— <i>Lychnis</i>	Włosa				
— <i>Antirrhinum</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Salvia</i>	Włosa				
— <i>Origanum</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				
— <i>Phlox</i>	Włosa				
— <i>Campanula</i>	Włosa				
— <i>Platycodon</i>	Włosa				
— <i>Delphinium</i>	Włosa				
— <i>Verbena</i>	Włosa				
— <i>Thymus</i>	Włosa				

Ciekawostka

Obie autorki, Magdalena Katarzyna Morska i Izabela Czartoryska, znały się doskonale i korzystały wzajemnie ze swych przemysłów oraz doświadczeń. Do Czartoryskiej, Morska nawiązuje już we wstępie „Zbioru rysunków [...]”, gdzie podaje dzieła, które były dla niej inspiracją i punktem wyjścia do jej rozważań o ogrodnictwie. Natomiast Izabela Czartoryska obok rycin własnych w „Myślach różnych [...]” zamieszcza barwną ilustrację przedstawiającą „Klomb z Kwiatów całe lato Kwitnące” ułożony przez Magdalenę z Dzieduszyckich Morską.

MORSKA

KONSERWACJA ZABYTEKÓW Z PAPIERU I SKÓRY

Konserwacja stanowi zestaw czynności zmierzających do odnowienia najbardziej zniszczonych obiektów. Jej zakres uzależniony jest od stanu, w jakim znajduje się dany obiekt oraz od sposobu jego obecnego użytkowania. Działania konserwatorskie zazwyczaj ograniczane są do niezbędnego minimum, a metody stosowane w trakcie konserwacji są tożsame z tymi, które używane były podczas tworzenia danego starodruku. Wykorzystują one również najnowsze metody diagnostyki, umożliwiające dokładne zapoznanie się z rodzajem użytych materiałów.

Biblioteka Politechniki Gdańskiej nie dysponuje własną pracownią konserwatorską, dlatego prace powierzane są zewnętrznym wykonawcom, wykwalifikowanym konserwatorom zabytków z papieru i skóry.

Zrealizowane prace konserwatorskie przywróciły książkom ich walory użytkowe i estetyczne, zahamowały proces destrukcji oraz pozwoliły na przeprowadzenie digitalizacji przez pracowników Biblioteki PG.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH OBEJMOWAŁ NASTĘPUJĄCE CZYNNOŚCI

1. Wykonanie badań konserwatorskich (pH, badanie aktywności mikrobiologicznej).
2. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.
3. Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
4. Prace na oprawie i bloku książki.
5. Umieszczenie obiektów w pudełkach ochronnych.

Kompleksowa
renowacja oprawy książki

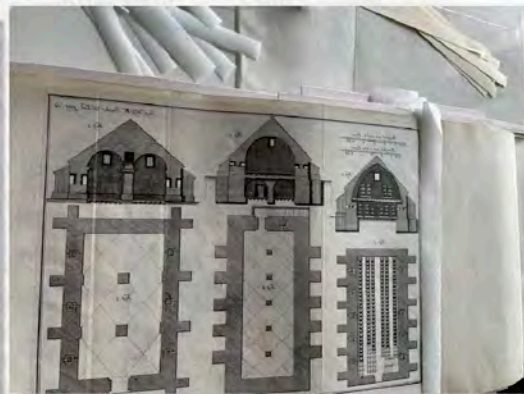
Mechaniczne oczyszczenie kart z powierzchniowych zabrudzeń

Kąpiel kart i oprawy w wodzie

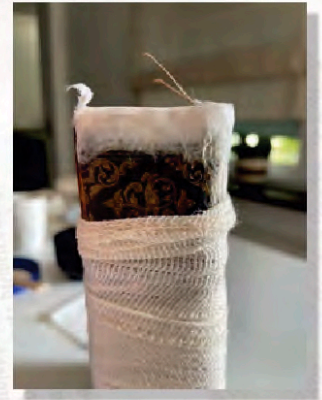

Swobodne suszenie

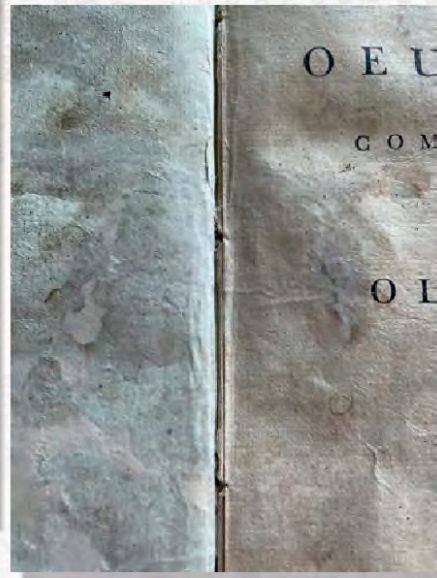

Suszenie i prasowanie

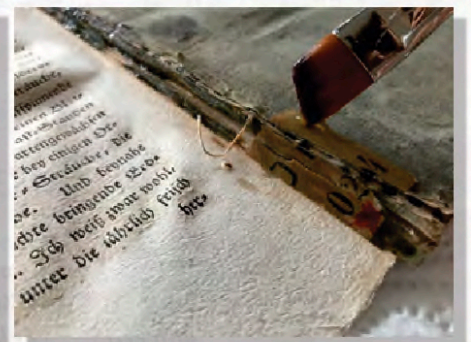

Przykłady odnawiania grzbietów i opraw

Uzupełnienie ubytków papieru

Uzupełnienie i podklejenie ubytków występujących w oprawie

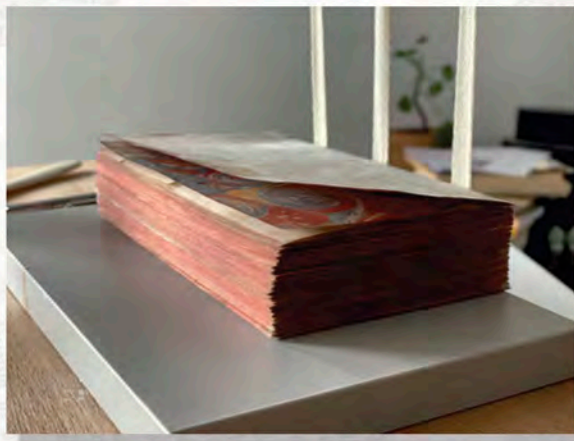
Podklejenie występujących przedarc

Naprawa zniszczonych opraw

INNE PRACE KONSERWATORSKIE

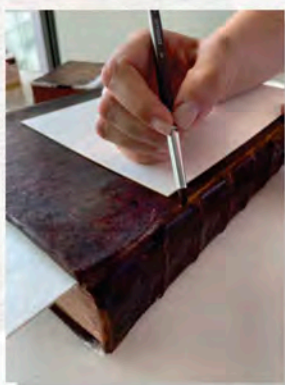

Ponowne zszywanie kart

Przyklejenie szyldów do grzbietu

Wykonanie nowych wyklejek i kart ochronnych

Łączenie i scalenie kolorystyczne oryginalnych elementów oprawy

Integracja oprawy z blokiem książki

Umieszczenie obiektu w pudle ochronnym

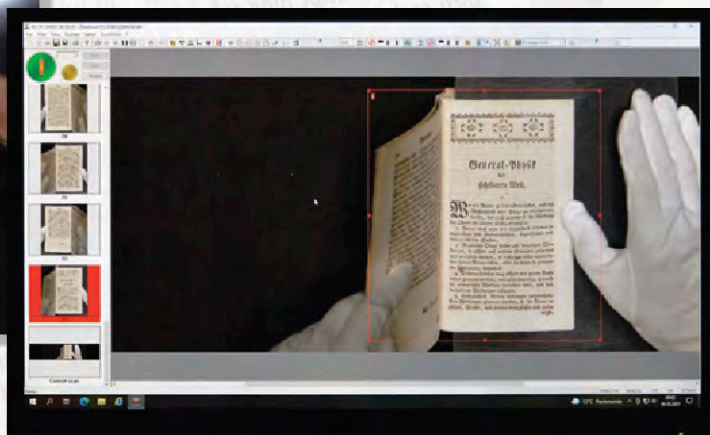
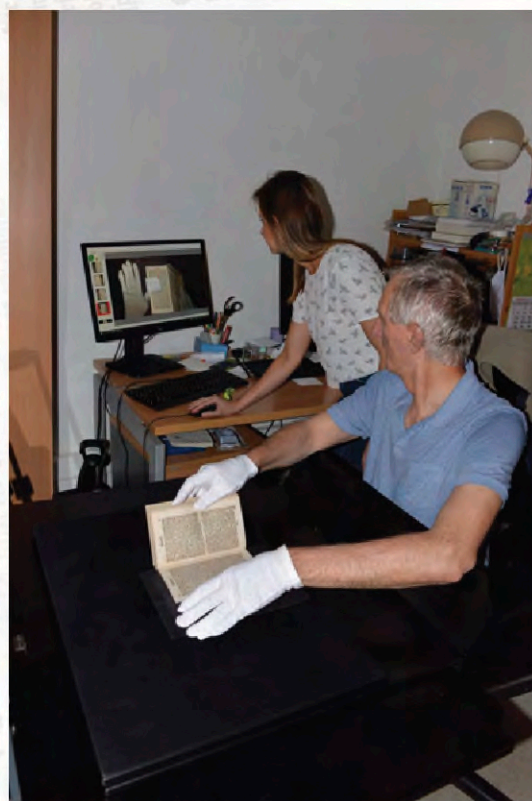

DIGITALIZACJA ODRESTAUROWANEGO ZASOBU

Digitalizacja to przetwarzanie materiałów analogowych na formę cyfrową metodą skanowania lub fotografowania oraz dalsza obróbka komputerowa otrzymanych obrazów do postaci, która umożliwia ich udostępnianie w Sieci. Digitalizacja jest metodą na uzyskanie dostępu do zasobów, które mogłyby być niedostępne w przyszłości z powodu zniszczenia lub trudności odczytania ze względu na brak odpowiedniego sprzętu.

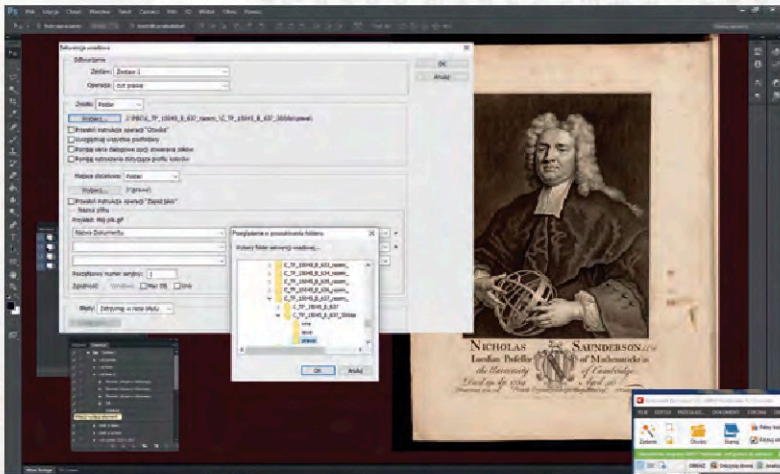
Korzyści płynące z digitalizacji:

1. zapewnienie lepszego dostępu do nieznanych lub rzadko wykorzystywanych kolekcji,
2. zapewnienie lepszych funkcji wyszukiwania i przeglądania kolekcji zdjęć,
3. zapewnienie lepszego zrozumienia oryginalnych prac przez udoskonalone indeksowanie,
4. tworzenie zbiorów łatwych do wykorzystania w edukacji,
5. wspieranie rozwoju wiedzy, podkreślenie znaczenia dziedzictwa kulturowego,
6. wzmacnianie rozwoju sztuki współczesnej poprzez dostarczanie narzędzi i materiałów gotowych do kopiowania, łączenia i remiksowania w celu uzyskania nowych treści,
7. umożliwienie zachowania zbiorów dla przyszłych pokoleń przez wprowadzenie formatu cyfrowego.

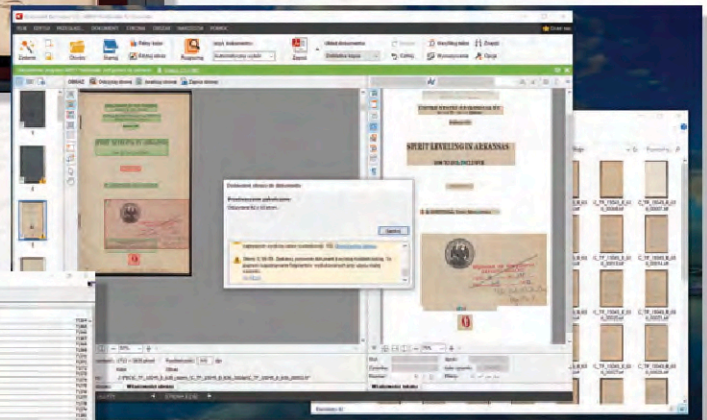

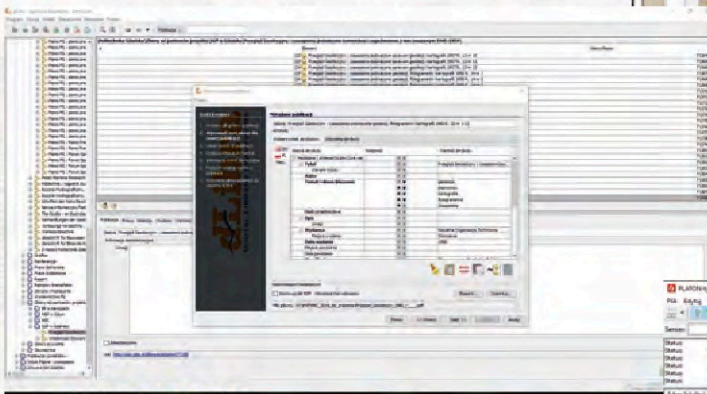
Biblioteka Politechniki Gdańskiej będąc partnerem wiodącym w projekcie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej, posiada Pracownię Digitalizacji Zbiorów ze specjalistycznym sprzętem i wykwalifikowaną kadrą. Aby zapewnić bezpieczeństwo digitalizowanym obiektom, wykorzystywany jest skaner, którego światło padające na książkę nie zawiera promieni UV. Opracowanie graficzne jest ograniczone do minimum, tak aby skany oddawały oryginalny stan książki, tekst zostaje wyrównany, a obrazy wykadrowane. Dla każdej ze skanowanych stron wydobywana jest warstwa tekstowa, aby uprościć wyszukiwanie i przeglądanie zbioru. W efekcie wykonanych prac użytkownik otrzymuje pliki o wysokiej jakości obrazu i niewielkim rozmiarze, co w znaczący sposób ułatwia mu korzystanie z publikacji udostępnionej w Internecie.

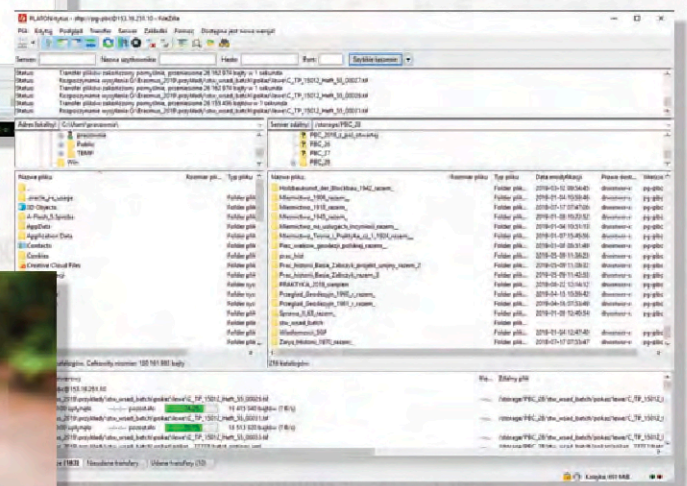
Opracowanie graficzne w programie Photoshop

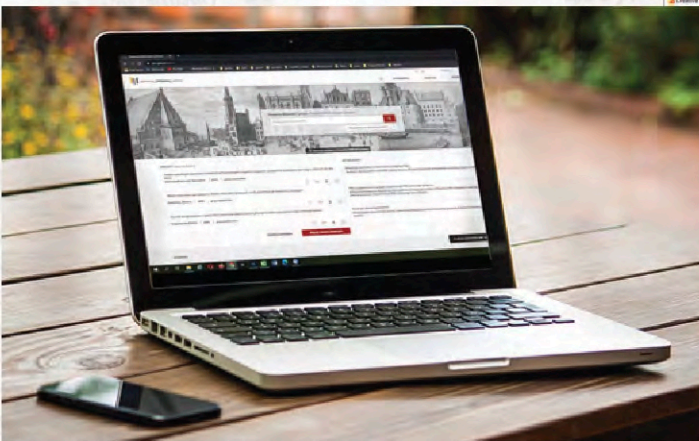
Znajdowanie i nakładanie warstwy tekstowej (OCR) w programie ABBY FineReader

Umieszczenie pliku na platformie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej

Zapisanie kopii zapasowej pliku na serwerze Platon

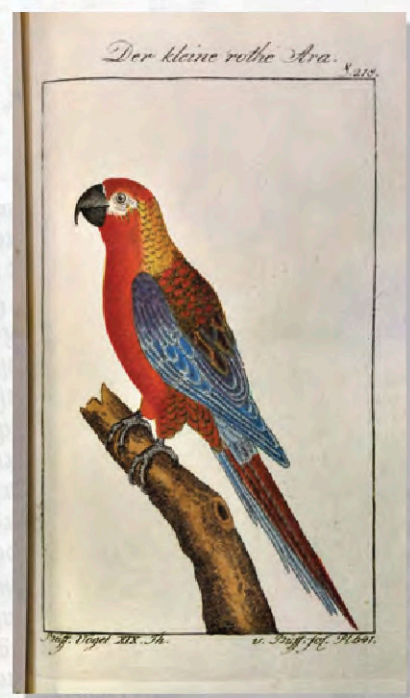
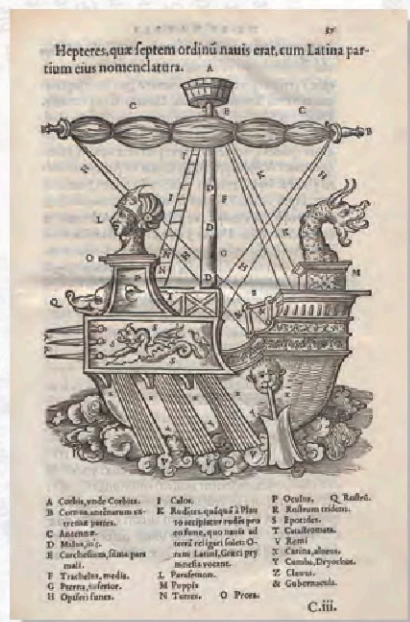
Strona Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej w Twoim laptopie

KOLEKCJA STARODRUKÓW I ZBIORÓW HISTORYCZNYCH W ZASOBACH BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Księgozbiór zabytkowy obejmuje ponad 30 tys. woluminów w tym 670 starodruków, 110 rękopisów, a także książki i czasopisma wydane do 1945 r. Część zasobu stanowi dziedzictwo przedwojennej biblioteki Technische Hochschule Danzig, Towarzystwa Przyrodniczego w Gdańsku (Naturforschende Gesellschaft in Danzig) oraz księgozbiory bibliotek szkół technicznych, to jest zasób Navigationschule zu Elsfleth, a także Königliche Baugewerkschule Görlitz.

Kształtowana przez wiele lat kolekcja tematycznie pokrywa się z treścią nauczania Politechniki Gdańskiej. Stanowi doskonałe uzupełnienie warsztatu naukowego z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, takich jak: astronomia, architektura, biologia, botanika, geografia, fizyka, matematyka, chemia, nawigacja, okrętownictwo oraz zoologia. Ze względu na obecność Wydziału Humanistycznego na ówczesnej Technische Hochschule, zbiory obejmują także prace z literatury pięknej, historii powszechnej, nauk politycznych i prawa.

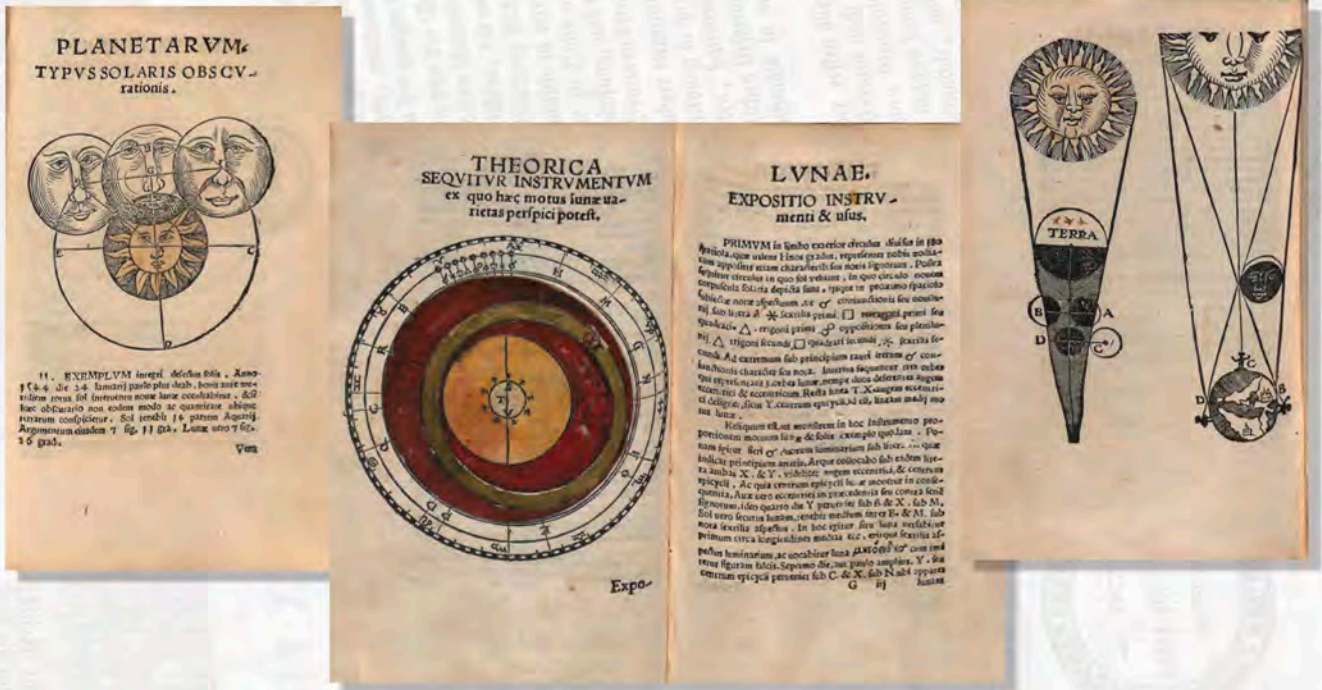

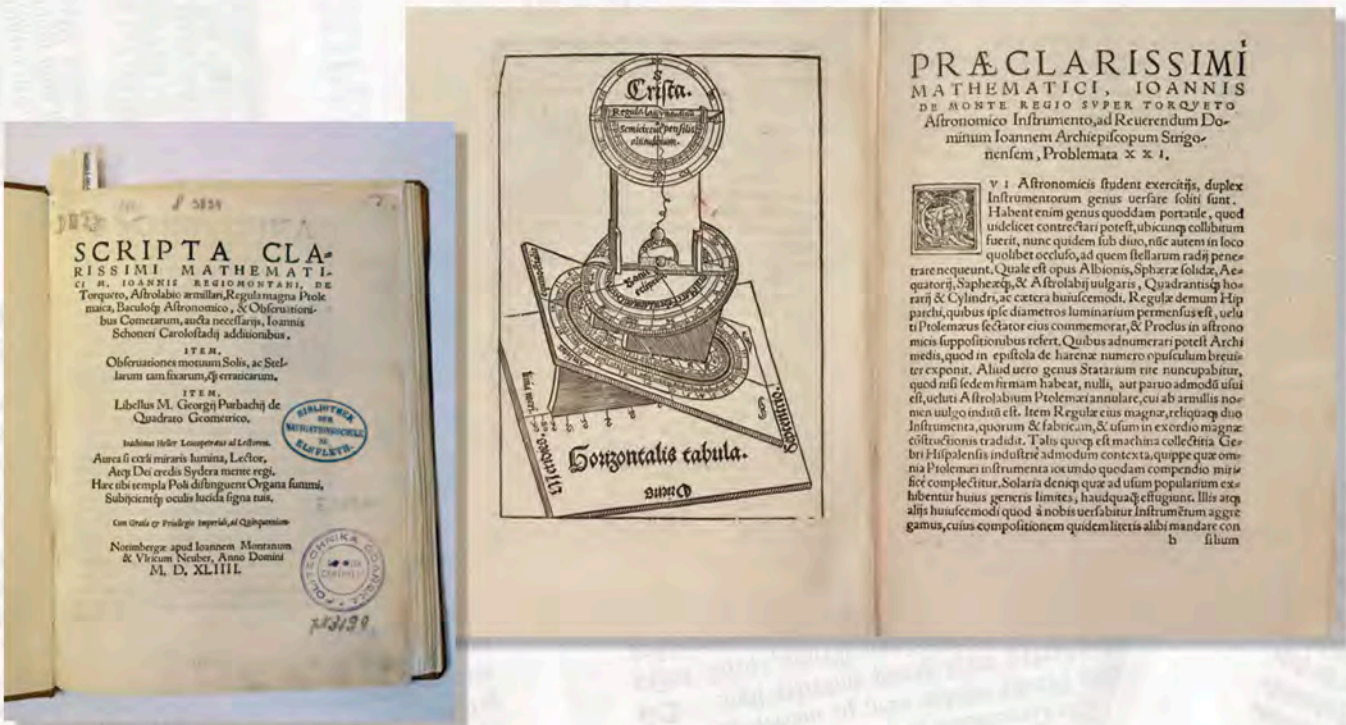
WARTE UWAGI

Do najstarszych w kolekcji należą dwa XVI-wieczne dzieła astronomiczne: „Theoricae novae planetarum” austriackiego matematyka i astronoma Georga Peurbacha wydana około 1542 r. oraz „Scripta clarissimi mathematici” jego ucznia, matematyka Johanna Regiomontanus z 1544 r.

Peurbach odegrał kluczową rolę w europejskim odrodzeniu technicznego rozumienia idei astronomicznych Ptolemeusza. Wspólnie z Regiomontanusem, którego był nauczycielem, pracował nad odtworzeniem oryginalnego tekstu dzieła Ptolemeusza „Almagest”. Zaczął również pisać streszczenie tego dzieła (Epitoma in Almagestum), ale jego przedwczesna śmierć, spowodowała, że pracę dokończył i wydał jego uczeń, Regiomontanus.

PEURBACH

REGIOMONTANUS

Najcenniejszymi obiektami drukowanymi są oryginalne dwa dzieła Galileusza opublikowane w Lejdzie w 1635 r. To pierwsze wydanie dzieła, jeszcze za życia Galileusza, zawiera wyniki badań z dziedziny mechaniki oraz obszerne uzasadnienie teorii heliocentrycznej Kopernika, stanowi dialog o dwóch najważniejszych układach świata, ptolemeuszowym i kopernikowym.

Wyjątkowym dziełem jest również monumentalna praca szwajcarskiego przyrodnika Konrada Gesnera „Historiae animalium” z 1620 r. Tu, na blisko 3500 stron i 1000 ilustracji, autor opisał „Historie Zwierząt”, która dla jego następców przez kolejnych 200 lat, stała się najbardziej znaczącym dziełem z zakresu zoologii.

Istotne dopełnienie unikatowego zbioru stanowi 3-tomowa publikacja Isaaca Newtona „Philosophiae naturalis principia mathematica” z 1739 r. Newton był jednym z najwybitniejszych umysłów epoki, który w swej pracy przedstawił prawo powszechnego ciążenia, a także prawa ruchu leżące u podstaw mechaniki klasycznej. Jako pierwszy wykazał, że te same prawa rządzą ruchem ciał na Ziemi jak i ruchem ciał niebieskich. Jego dociekania doprowadziły do rewolucji naukowej i przyjęcia teorii heliocentryzmu.

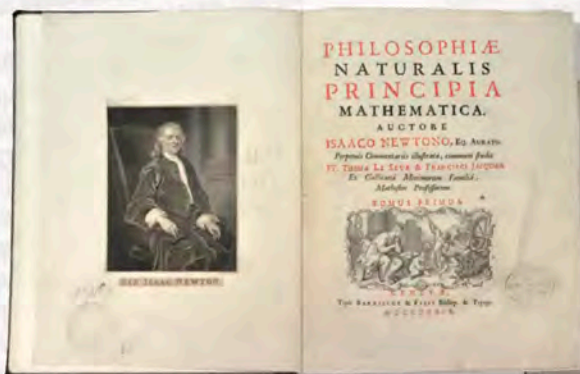
GALILEUSZ

GESNER

NEWTON

Ciekawym starodrukiem w kolekcji jest dzieło Christiana Mentzela, niemieckiego lekarza, botanika i orientalisty „Index nominum plantarum universalis [...]”. Jest to alfabetyczny katalog gatunków roślin z całego świata, będący pierwszym, oryginalnym wydaniem tego dzieła. Było ono wznawiane nieprzerwanie do 1815 r. W zbiorach Biblioteki PG znajduje się egzemplarz z dedykacją Jacoba Breyna, gdańskiego botanika.

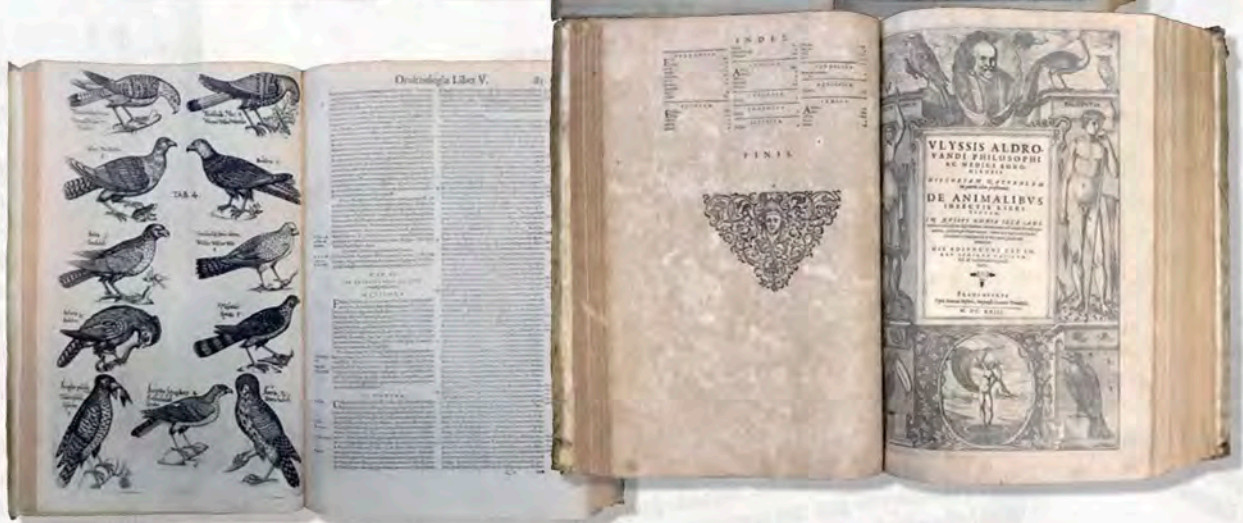
Warto również wspomnieć o dziełach Ulissea Aldrovandiego. Włoski przyrodnik przez ponad pół wieku zgromadził bogatą kolekcję, na którą złożyły się minerały, obiekty botaniczne i zoologiczne, archeologiczne, etnograficzne, a także rękopisy, rysunki roślin, ptaków i zwierząt. Tak ciekawy zasób udało mu się pozyskać dzięki licznym podróżom i kontaktom z europejskimi uczonymi. Pod koniec życia rozpoczął prace nad stworzeniem encyklopedycznych katalogów zwierząt, roślin oraz minerałów. Za jego życia udało się opublikować jedynie dwa tomy: „Ornithologiae hoc est, De avibus historiae libri XII” oraz traktat „De animalibus insectis”. Dalsze prace kontynuowane były przez jego uczniów.

MENTZEL

ALDROVANDI

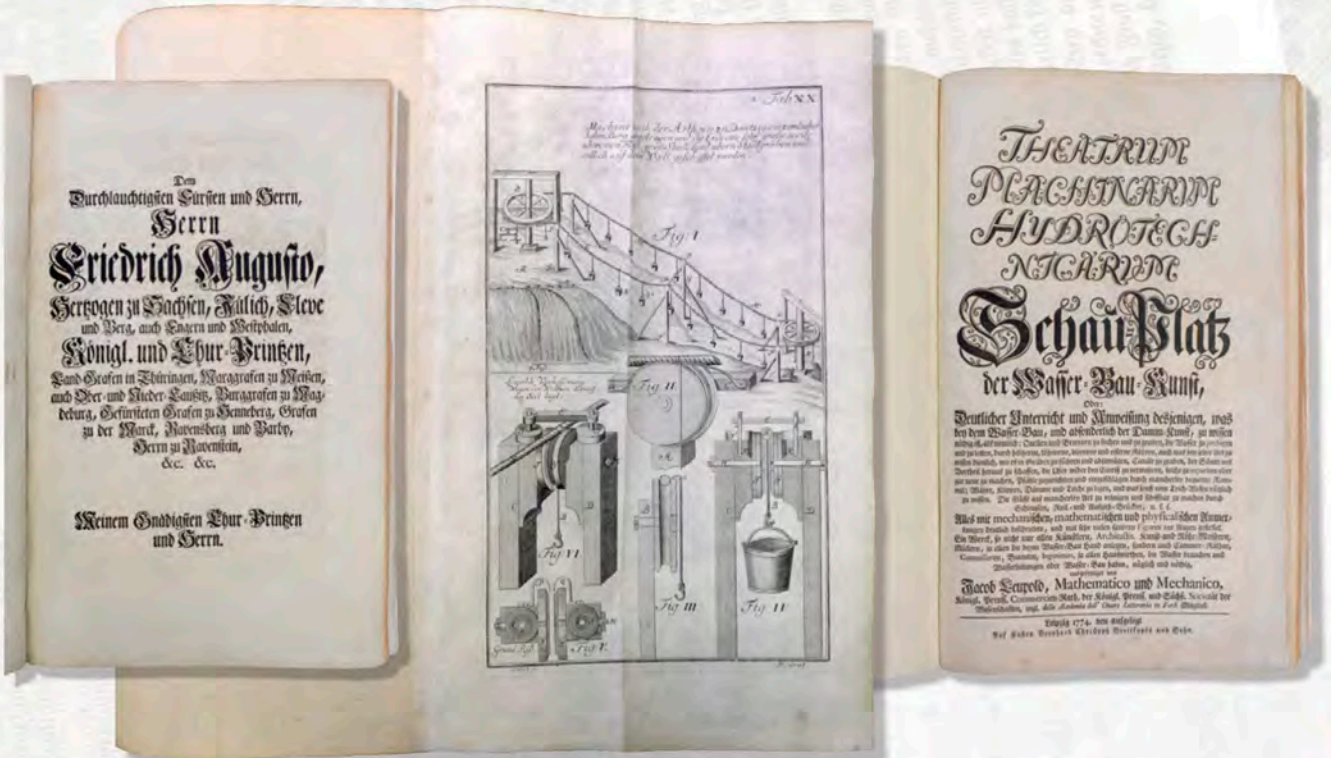

Ważnym zabytkiem z perspektywy historii Gdańska jest praca Jacoba Leupolda „Theatrum machinarum hydrotechnicarum : Schau-Platz der Wasser-Bau-Kunst [...]” wydana w Lipsku w 1774 r. Opisuje ona maszyny stosowane przy dostarczaniu wody i projektowaniu szeroko pojętej kanalizacji. Jedna z tablic przedstawia urządzenie, znajdujące się w Gdańsku przy Biskupiej Górze skonstruowane przez Adama Wibe. Za jego pomocą transportowano ziemię ze szczytu góry, ponad Kanałem Radunii i miejską fosą przy budowie Bastionu Przedmiejskiego.

Opisując dzieła rzadkie, ciekawe i istotne dla rozwoju współczesnej nauki, nie można pominąć pracy Athanasiusa Kirchera, niemieckiego teologa i jezuity okrzykniętego ostatnim człowiekiem renesansu i „mistrzem stu sztuk”. Atlas „Mundus Subterraneus” (1665 r.), według słów autora, miał przedstawić „oczom ciekawskiego czytelnika wszystko to, co rzadkie, egzotyczne i złowrogie zawarte w płodnym łonie Natury”. Spośród licznych tematów podejmowanych na kartach dzieła, na szczególną uwagę zasługuje teoria dotycząca geologii Ziemi, w tym szczególnie formowania skał magmowych oraz przyczyn trzęsień ziemi.

LEUPOLD

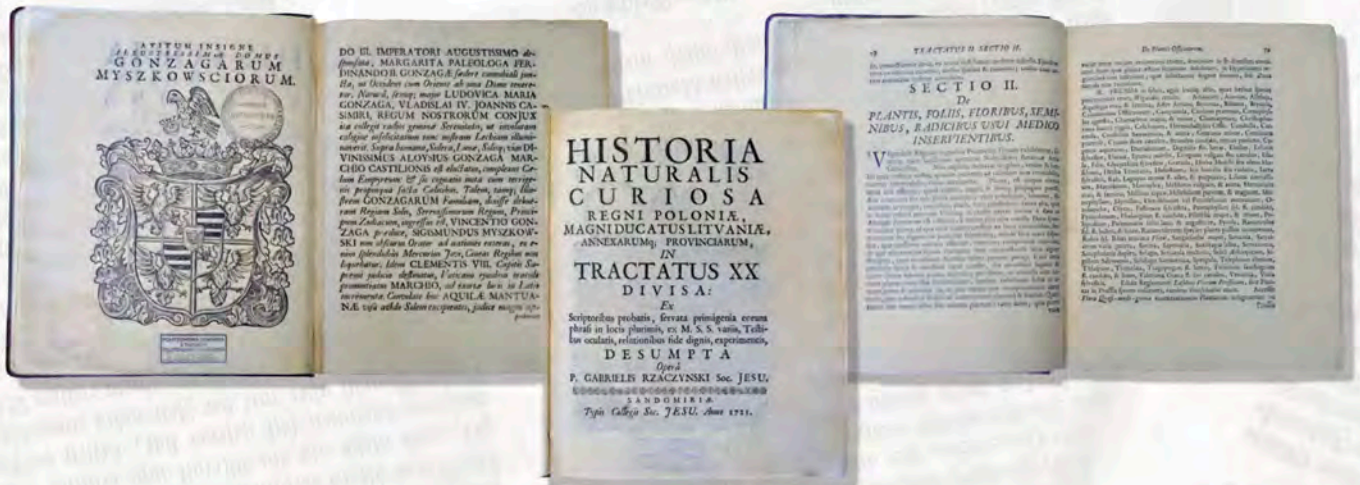
KIRCHER

Ważne znaczenie naukowe mają także trzy polonica. Dwa z nich, autorstwa jezuity, wykładowcy matematyki i konstruktora Stanisława Solskiego, wydane w Krakowie, to „Geometra Polski” z 1683 r., pierwszy w języku polskim wykład miernictwa i „Architekt Polski” ukazany drukiem w 1690 r., wykład mechaniki i budowy maszyn prostych. Solski, w swych pracach opisuje wynalezione lub ulepszone przez siebie narzędzia miernicze takie jak: wózek czy tablica miernicza i jednocześnie podaje praktyczne sposoby pomiarów np. wskazówki dotyczące nanoszenia obiektów terenowych na plany i mapy. Działalność świątego jezuita była doceniana na dworze króla Jana III Sobieskiego, którego duchowny poznał jeszcze jako starostę jaworowskiego, w trakcie podróży z polskim poselstwem do Turcji.

Trzecią pozycją w tej niewielkiej kolekcji jest praca Gabriela Rzączyńskiego, rektora kolegium jezuickiego „Historia naturalis curiosa Regni Poloniae, Magni Ducatus Lithuaniae [...]”. Została wydana w Sandomierzu w 1721 r. i jest pierwszą próbą opisu przyrody Rzeczypospolitej Obojga Narodów jako całości.

SOLSKI

RZĄCZYŃSKI

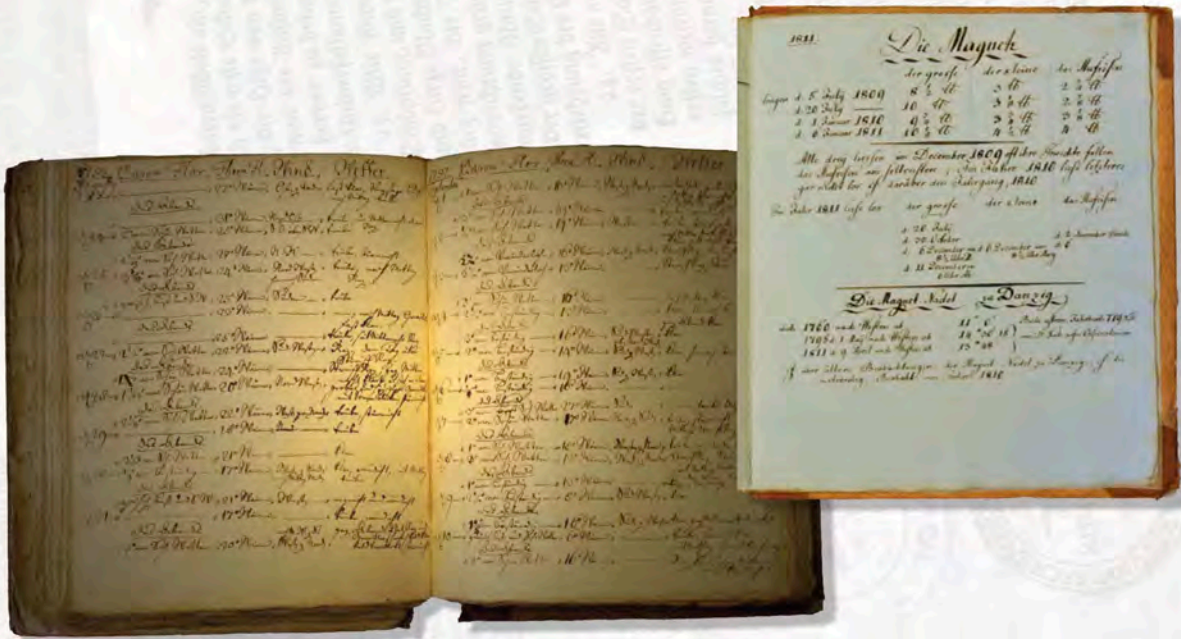

Istotne miejsce w kolekcji zajmuje zbiór 110 manuskryptów z przełomu XVIII i XIX w., niegdyś należących do Towarzystwa Przyrodniczego w Gdańsku. Do najważniejszych pozycji należy zaliczyć „Meteorologische Beobachtungen” oraz „Acta Societatis Physicae Experimentalis”.

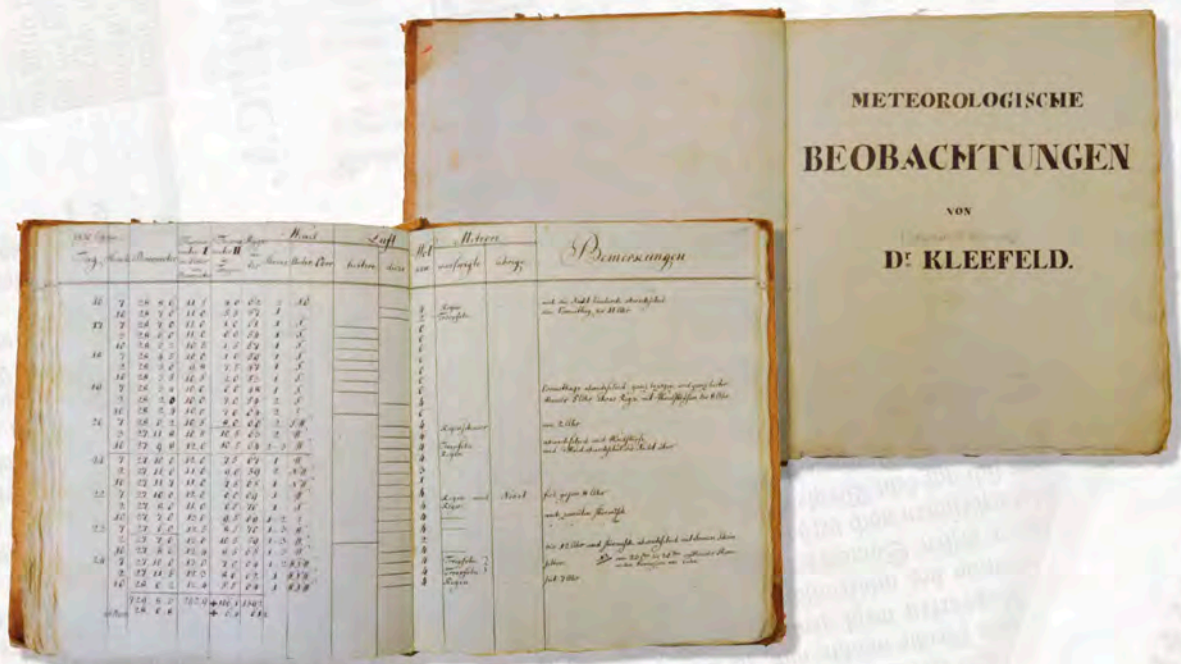
„Meteorologische Beobachtungen” to unikatowe i najstarsze w skali światowej 65 tomów zapisków obserwacji meteorologicznych z lat 1739-1844, prowadzonych przez gdańskich przyrodników, m. in. przez Michaela Christopha Hanowa, Daniela Friedricha Reinicka, Johanna Gottfrieda Kleefeld, Carla Gottfrieda Miniora, Johanna Conrada Eichhorna, Johanna Georga Fuellbacha, Raphaela Skurke.

„Acta Societatis Physicae Experimentalis” to sprawozdania z działalności Towarzystwa Przyrodniczego w Gdańsku, dokumentujące rok po roku jego życie naukowe. Zawierają opisy doświadczeń i zastosowanych przy nich przyrządów, a także artykuły i opracowania członków, dotyczące przebiegu i wyników dociekań badawczych na najróżniejsze tematy takie jak: udoskonalenie barometru przez M. C. Hanowa czy doświadczenia z zakresu elektryczności prowadzone przez D. Gralatha. Obejmują łącznie 23 tomy, z czego 22 znajdują się w posiadaniu Biblioteki Politechniki Gdańskiej.

MINIOR

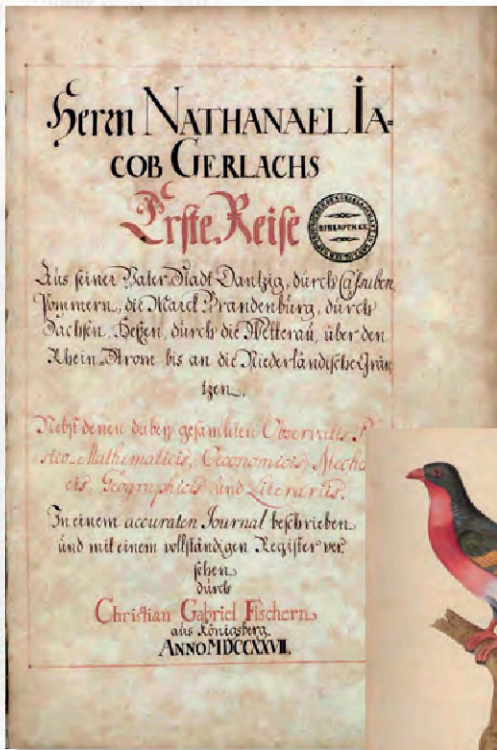

KLEEFELD

Wyjątkowym zabytkiem rękopiśmiennej kolekcji jest „Itinerarium Gerlach Fischeranum”, zawierający opis pobytu Nathaniela Jacoba Gerlacha w krajach Europy Zachodniej. Jest to wielotomowy, bogato ilustrowany, XVIII-wieczny dziennik podróży skrupulatnie prowadzony przez członka wyprawy i naukowego mentora Christiana Gabriela Fischera z Królewca.

FISCHER

Rękopis Fischera stał się podstawą do nawiązania w 2020 r. współpracy Biblioteki Politechniki Gdańskiej i Instytutu Kultury Miejskiej w Gdańsku w zakresie transkrypcji tego XVIII-wiecznego manuskryptu. Działania miały na celu poznanie treści rękopisu oraz aktywizację lokalnej społeczności poprzez naukę czytania i pisania dawnego typu pisma – kurrenty. Inicjatywa zaowocowała wzrostem zainteresowania dziennikiem podróży wśród użytkowników Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI

Program realizowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przedmiotem programu jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych jednostek organizacyjnych działających na rzecz upowszechniania nauki w realizacji projektów mających na celu popularyzację nauki lub promocję sportu akademickiego oraz projektów związanych z utrzymaniem zasobów bibliotecznych o istotnym znaczeniu dla nauki lub jej dziedzictwa.

Program składa się z modułów:

1. „Popularyzacja nauki i promocja sportu” w ramach którego jest wspierana realizacja projektów polegających na:
  - popularyzacji osiągnięć naukowych, pracy naukowców, badań naukowych i prac rozwojowych oraz na promocji nauki
  - organizacji przedsięwzięć ukazujących w przystępny sposób przydatność wiedzy naukowej
  - organizacji przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie tradycji społeczności akademickiej
  - organizacji przedsięwzięć promujących i wspierających sport akademicki
2. „Wsparcie dla bibliotek naukowych” w ramach którego jest wspierana realizacja projektów polegających na utrzymaniu zasobów bibliotecznych o istotnym w skali kraju znaczeniu dla nauki lub jej dziedzictwa, ich opracowywaniu oraz udostępnianiu w postaci elektronicznej.

Biblioteka Politechniki Gdańskiej realizuje projekty w ramach modułu „Wsparcie dla bibliotek naukowych”.

Biblioteka Politechniki Gdańskiej uczestnicząc w projekcie Społeczna Odpowiedzialność Nauki Wsparcie dla Bibliotek Naukowych, zrealizowała dwa nadrzędne założenia jakimi są ochrona cennych oryginałów starodruków i zbiorów zabytkowych oraz poszerzenie grona ich odbiorców. Osiągnięcie tych celów stało się możliwe dzięki renowacji, digitalizacji zbiorów i udostępnieniu ich cyfrowych wersji w Internecie na stronie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej (pbc.gda.pl).

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Dofinansowano z programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki”
w ramach modułu
„Wsparcie dla bibliotek naukowych” Ministerstwa Edukacji i Nauki.

POLITECHNIKA
GDAŃSKA

BIBLIOTEKA
POLITECHNIKI
GDAŃSKIEJ

pomorska_biblioteka_cyfrowa

SPIS TREŚCI

Założenia projektu.....	3
Obiekty wytypowane do programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki w ramach modułu Wsparcie dla Bibliotek Naukowych Ministerstwa Edukacji i Nauki.....	5
Prezentacja wybranych dzieł.....	6
Konserwacja zabytków z papieru i skóry.....	12
Digitalizacja odrestaurowanego zasobu.....	16
Kolekcja starych druków i zbiorów historycznych w zasobach Biblioteki Politechniki Gdańskiej	18
Społeczna Odpowiedzialność Nauki.....	26

**DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW**

**SPOŁECZNA
ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI**

Wsparcie dla Bibliotek Naukowych

